

Prešovský samosprávny kraj
Útvar hlavného kontrolóra

Stanovisko hlavného kontrolóra
k návrhu rozpočtu PSK na roky 2014 - 2016

Hlavný kontrolór Prešovského samosprávneho kraja (ďalej len "hlavný kontrolór") predkladá stanovisko k návrhu rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja na roky 2014 - 2016 (ďalej len "návrh rozpočtu") na základe ustanovenia § 19e ods. 1 písm. c) zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov.

1. Zákonosti predloženého návrhu rozpočtu
1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

V súlade s ustanovením § 9 zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov samosprávny kraj zostavuje rozpočet na trojročné obdobie, t. j. na roky 2014 až 2016, pričom rozpočet pre rok 2014 má záväzný charakter a pre roky 2015 – 2016 informatívny charakter. Návrh rozpočtu PSK zároveň podľa ustanovenia § 4 ods. 5 citovaného zákona sa zostavuje aj ako programový, čo znamená, že rozpočet obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch samosprávneho kraja. Tým sa zvyšuje jeho informačná hodnota a súčasne sa implementujú základy pre plánovanie výdavkov v strednodobom časovom horizonte s možnosťou konfrontovať plány samosprávneho kraja so skutočnosťou, t. j. prezentovať v rozpočtoch ciele (výkonnosť samosprávy) a monitorovať ich dosahovanie.

Hlavným cieľom programového rozpočtovania je snaha o maximalizovanie transparentnosti pri nakladaní s verejnými zdrojmi samosprávneho kraja a prezentovanie zámerov a vybraných cieľov, ktoré sú základom pre tvorbu rozpočtu a rozdeľovanie verejných zdrojov.

Programová štruktúra návrhu rozpočtu je primárne tvorená programami, ktoré sú orientované na hlavné kompetenčné oblasti PSK. Je alokovaná do **9 programov**, ktoré predstavujú súbor aktivít slúžiacich k plneniu zámeru jednotlivých programov.

Programový rozpočet vyjadruje vzťah medzi rozpočtovanými výdavkami a očakávanými výstupmi a výsledkami činnosti a aktivít PSK uvedených v jednotlivých programoch.

Návrh rozpočtu PSK je zostavený podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s opatrením Ministerstva financií SR č. MF/010175/2004-42 v platnom znení a v súlade s Príručkou na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016 č. MF/008432/2013 – 411, ktorá bola uverejnená vo Finančnom spravodajcovi č. 3/2013.

Návrh rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja (ďalej len „PSK“) na roky 2014-2016 je primerane vypracovaný v intenciách návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016 tak, aby bol na jednej strane prínosom ku konsolidácii verejných financií aj v roku 2014, avšak na strane druhej aby neohrozil zabezpečenie výkonu samosprávnych funkcií v súlade s platnou legislatívou, plnenie základných povinností spojených so samostatným hospodárením a nakladaním s majetkom samosprávneho kraja, vlastnými príjmami, dotáciami z fondov EÚ, aby bol zabezpečený výkon a financovanie prenesených a originálnych kompetencií v zmysle platnej legislatívy.

V **príjmovej časti rozpočtu** je premietnutý predpokladaný vývoj podielovej dane z príjmov fyzických osôb v objeme **68 000 tis. €** – aktuálna prognóza daňových príjmov verejnej správy na roky 2014 – 2016, predpoklad výberu dane z motorových vozidiel v objeme **14 200 tis. €**, vývoj nedaňových príjmov v objeme **5 973 tis. €**, z toho kapitálové príjmy **350 tis. €** a transferov v objeme **68 132 tis. €** – dotácie z príslušných rozpočtových kapitol štátneho rozpočtu na zabezpečenie financovania kompetencií preneseného výkonu štátnej správy a ďalšie úlohy spojené najmä s realizáciou projektov v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Návrh rozpočtu príjmov pre rok 2014 je v porovnaní so schváleným rozpočtom roka 2013 vyšší o **+2 712 tis. €**, tzn. je navrhovaný v celkovom objeme **156 305 tis. €**.

V náraste rozpočtu príjmov je premietnutá aj zmena formy hospodárenia z príspevkovej organizácie na rozpočtovú organizáciu, ktorá sa týka 4 organizácií, z toho jedna bola evidovaná dokonca mimo verejný sektor a neboli jej poskytované dotácie z rozpočtu samosprávneho kraja.

Výdavková časť rozpočtu vychádza z príjmových možností samosprávneho kraja a je navrhovaná v objeme **160 005 tis. €**, ktorá sa člení na bežné výdavky **146 590 tis. €** a kapitálové výdavky **13 415 tis. €**. Oproti schválenému rozpočtu pre rok 2013 evidujeme **nárast výdavkov celkom o 9 %, čo je 13 279 tis. €**.

Nárast rozpočtu bežných výdavkov v objeme **12 179 tis. €** je zapríčinený predovšetkým zvýšením rozpočtu pre oblasť cestnej dopravy na úhradu výdavkov za služby vo vnútroštátnej doprave (+7 100 tis. €), ktoré pre rok 2014 rozpätujeme v zmluvnom objeme vrátane predpokladaného nedoplatku za rok 2013 tak, aby tieto výdavky ďalej nezaťažovali rozpočet PSK v nasledujúcich obdobiach. K navýšeniu rozpočtu dochádza aj z dôvodu zmeny formy hospodárenia 4 príspevkových organizácií na rozpočtové organizácie v oblasti kultúrnych služieb a vzdelávania, zvýšenia počtu organizačných jednotiek v oblasti sociálneho zabezpečenia, z dôvodu plnenia legislatívnych požiadaviek pri financovaní verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, navýšenie rozpočtu bolo realizované aj v rámci všeobecnej pracovnej oblasti na predfinancovanie a kofinancovanie projektov EÚ. Rozpočet finančných prostriedkov na prenesený výkon v oblasti regionálneho školstva je navýšený o **1 190 tis. €** a vychádza z prognózy MŠVVaŠ SR pre rok 2014. Navýšenie rozpočtu bežných výdavkov obsahuje aj zapojenie finančných prostriedkov z roka 2013, ktoré budú nevyčerpané v objeme **580 tis. €** a tieto sú zapojené do používania výlučne v rámci príjmových finančných operácií, ktoré nevstupujú do rozpočtu. Nárast výdavkov kapitálového rozpočtu evidujeme v objeme **1 100 tis. €**.

Kapitálové výdavky sú rozpočtované prioritne na predfinancovanie europrojektov, ktoré sú kryté návratnými zdrojmi financovania, prostriedkami minulých rokov z rezervného fondu určenými na kofinancovanie rozvojových projektov a na investície do majetku PSK, nevyčerpanými prostriedkami štátneho rozpočtu a rozpočtu EÚ, účelovo určenými na financovanie europrojektov, kapitálovými príjmami a prebytkom bežného rozpočtu.

V rámci finančných operácií sú pre rok 2014 **rozpočtované návratné zdroje financovania** spojené výlučne s implementáciou projektov v rámci štrukturálnych fondov EÚ, v maximálnom objeme **5 mil. €** pri splátkach istiny úveru v objeme **8 297 tis. €**. Splátky istín v objeme **7 mil. €** sú kryté refundáciou výdavkov z radiacich orgánov v rámci europrojektov a splátka istiny pre Európsku investičnú banku predstavuje objem **1 297 tis. €**.

Súčasťou rozpočtu podľa metodiky ESA 95 je aj zmena stavu vybraných záväzkov a pohľadávok, ktoré majú výrazný vplyv na výpočet prebytku, resp. schodku rozpočtu samosprávneho kraja. Pre rok 2014 uvažujeme so znížením záväzkov v objeme **1 600 tis. €**. Jedná sa o zníženie záväzkov v zmysle splátkových kalendárov za tzv. PPP projektov v rámci Správy a údržby ciest PSK, splácanie investície do tepelného hospodárstva za DDS Volgogradská v Prešove, zápočty investícií a nájomného za organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK a iné. Pri vybraných pohľadávkach predpokladáme zníženie o **50 tis. €**.

Návrh rozpočtu PSK pre rok 2014 je zostavený na základe vyššie uvedených skutočností, ktoré sú podrobne analyzované v rámci samotného materiálu ako schodkový v objeme 3 700 tis. €, čo predstavuje rozdiel rozpočtu príjmov a výdavkov.

Schodok rozpočtu je vyrovnaný finančnými operáciami v objeme **3 700 tis. €**, tzn. že celková bilancia príjmov a výdavkov je vyrovnaná. Po zapojení zmeny stavu vybraných záväzkov a pohľadávok v zmysle metodiky ESA 95 **návrh rozpočtu pre rok 2014 je zostavený ako schodkový v objeme 2 150 tis. €**. Schodok rozpočtu, ktorý pozostáva z jednoduchého rozdielu príjmov a výdavkov bez zapojenia finančných operácií je plne v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a je zapríčinený zapojením finančných prostriedkov z minulých rokov – zdroje rezervného fondu, nevyčerpané finančné prostriedky štátneho rozpočtu a rozpočtu EÚ a prostriedkov návratných zdrojov financovania – úvery na predfinancovanie europrojektov.

Návrh rozpočtu PSK pre rok 2014 je na základe uvedených skutočností zostavený primerane v intenciách návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016 so zohľadnením špecifik pri zachovaní miery solidarity samosprávneho kraja participovať na znižovaní verejného dlhu, ktorý je od roku 2012 premietnutý v zníženom podiele na dani z príjmov fyzických osôb z 23,5 % na 21,9 %. Návrh rozpočtu si naďalej vyžaduje zachovať a plniť prijaté úsporné opatrenia, ktoré boli zavedené od roku 2010 a to hlavne vo výdavkovej časti rozpočtu.

1.2. Súlad s internými predpismi PSK

Návrh rozpočtu PSK na roky 2014-2016 je vypracovaný v súlade so zákonom NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom o rozpočtovom určení výnosu niektorých daní územnej samospráve, nariadením vlády č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve, zákonom NR SR č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov, všeobecne záväzným nariadením (ďalej len VZN) o dani z motorových vozidiel v platnom znení, v súlade s ostatnými súvisiacimi právnymi normami a Zásadami rozpočtového procesu PSK.

1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany PSK

Návrh rozpočtu PSK na roky 2014 – 2016 bol verejne sprístupnený na úradnej tabuli PSK, ako aj na internetovej stránke PSK dňa **30.9.2013** v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 4 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve VÚC.

2. Tvorba návrhu rozpočtu a jeho vyrovnanosti, štruktúra bežných a kapitálových výdavkov

Návrh rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja pre rok 2014 je zostavený ako schodkový v objeme – **3 700 tis. €**, pričom schodok je krytý finančnými operáciami, ktoré predstavujú opätovné zavedenie do použitia finančných prostriedkov z minulých rokov a návratné zdroje financovania, ktoré sú výlučne používané na predfinancovanie europrojektov.

Členenie rozpočtu je nasledovne:

A. <u>Bežný rozpočet</u>	1 973 000 €
Bežné príjmy	148 563 000 €
Bežné výdavky	146 590 000 €
B. <u>Kapitálový rozpočet</u>	-5 673 000 €
Kapitálové príjmy	7 742 000 €
Kapitálové výdavky	13 415 000 €
C. <u>Finančné operácie</u>	3 700 000 €
Finančné operácie príjmové	11 997 000 €
Finančné operácie výdavkové	8 297 000 €
D. <u>Zmena stavu záväzkov a pohľadávok</u>	1 550 000 €
Príjmy celkom	156 305 000 €
Výdavky celkom	160 005 000 €
Rozdiel príjmov a výdavkov celkom	- 3 700 000 €
Príjmy celkom (vrátane finančných operácií príjmových)	168 302 000 €
Výdavky celkom (vrátane finančných operácií výdavkových)	168 302 000 €
Rozdiel príjmov a výdavkov celkom vrátane finančných operácií	0 €

Návrh bežného rozpočtu je zostavený ako prebytkový v objeme 1 973 tis. €, pričom výdavky v objeme 580 tis. € budú kryté príjmovými finančnými operáciami - zostatky prostriedkov zo štátneho rozpočtu a projektov z minulých rokov. Po ich odrátaní evidujeme bežný rozpočet ako prebytkový v objeme 2 553 tis. € a tento prebytok bude použitý na čiastočné krytie schodku kapitálového rozpočtu. Schodok kapitálového rozpočtu v objeme 5 673 tis. € bude krytý prebytkom bežného rozpočtu a finančnými operáciami príjmovými.

Návrh bežného rozpočtu pre rok 2014 sa člení na bežné príjmy a bežné výdavky. Prostriedky bežného rozpočtu sú určené na finančné zabezpečenie samosprávnych kompetencií PSK, financovanie a kofinancovanie projektov financovaných zo zdrojov EÚ, na výkon činností v oblasti dopravy, stredného školstva, kultúry a sociálneho zabezpečenia.

Bežné príjmy PSK pre rok 2014 sú rozpočtované v celkovom objeme **148 563 tis. €**, z toho daňové príjmy v objeme **82 200 €**, nedaňové príjmy v objeme **5 623 tis. €**, ktoré sú tvorené v rámci vlastných zdrojov samosprávneho kraja a granty a transfery v objeme **60 740 tis. €**.

Bežné výdavky pre rok 2014 predstavujú objem **146 590 tis. €**, čo predstavuje nárast o **+ 12 179 tis. €** oproti schválenému rozpočtu roku 2013.

Kapitálový rozpočet

Kapitálový rozpočet pre rok 2014 je zostavený ako schodkový. Kapitálové príjmy sú rozpočtované v objeme **7 742 tis. €**, čo vychádza z predpokladu plnenia príjmov z predaja prebytočného nehnuteľného majetku **350 tis. €** a refundácie a zálohových platieb v rámci projektov EÚ. Kapitálové výdavky sú rozpočtované v objeme **13 415 tis. €**. Schodok kapitálového rozpočtu je krytý návratnými zdrojmi financovania a zostatkami z predchádzajúcich rokov (finančnými operáciami príjmovými) v zmysle §10 ods.7 zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Finančné operácie

V zmysle § 10 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov sú súčasťou rozpočtu samosprávneho kraja aj finančné operácie. Finančná operácia pre účely rozpočtového procesu je každá transakcia s finančnými aktívami a finančnými pasívami. Finančné operácie však na druhej strane nie sú súčasťou príjmov a výdavkov samosprávneho kraja. V rámci návrhu rozpočtu PSK rok 2014 rozpočtuje finančné operácie príjmové v objeme **11 997 tis. €** a finančné operácie výdavkové v objeme **8 297 tis. €**.

3. ZÁVER

Návrh rozpočtu PSK na roky 2014 – 2016 je zostavený v súlade z cieľmi prijatého Memoranda o spolupráci, v ktorom je potvrdená spoločná vôľa samosprávnych krajov podieľať sa na realizácii zámerov stabilizácie a konsolidácie verejných financií. Príjmová časť rozpočtu vychádza z aktuálnej prognózy daňových príjmov verejnej správy na roky 2014-2016 po zohľadnení už schválených legislatívnych návrhov a návrhov predložených na rokovanie NR SR, predpokladu výberu dane z motorových vozidiel po úprave daňových sadzieb a z vývoja nedaňových príjmov a transferov – dotácie z príslušných rozpočtových kapitol štátneho rozpočtu na zabezpečenie financovania kompetencií preneseného výkonu štátnej správy a ďalšie úlohy spojené najmä s realizáciou projektov v rámci štrukturálnych fondov EÚ.

Návrh rozpočtu samosprávneho kraja si naďalej vyžaduje zachovať a dôsledne plniť prijaté úsporné opatrenia, ktoré boli zavedené od roku 2010 a to hlavne vo výdavkovej časti rozpočtu. Pre rozpočet samosprávneho kraja na roky 2014 – 2016 je významným rizikom neistota v nastavení plnenia dane z príjmov fyzických osôb v prvotnej prognóze MF SR, ktorá bude mať zároveň hlavne dopad na výšku verejného dlhu v SR.

Z uvedených dôvodov je nutné dôsledne uplatňovať princípy hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s finančnými prostriedkami a majetkom PSK a minimalizovať tak rizika vo vzťahu k možnému narušeniu prevádzky zariadení a zabezpečovaniu služieb pre obyvateľov samosprávneho kraja.

Posúdením štruktúry, dodržania podmienok a miery podrobnosti spracovania návrhu rozpočtu a rozpísania výdavkov na programy **konštatujem**, že návrh rozpočtu PSK na roky 2014 - 2016 je zostavený v súlade s §§ 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade so Zásadami tvorby rozpočtu PSK,

na základe uvedených skutočností

o d p o r ú č a m

Zastupiteľstvu Prešovského samosprávneho kraja

návrh rozpočtu PSK na rok 2014

s c h v á l i ť

a návrh rozpočtu na roky 2015 – 2016 zobrať na vedomie

V Prešove 11.10.2013

Ing. Ján Majda
Hlavný kontrolór PSK